

Dr. Mücahit KIVRAK¹

¹ BAÜN Edremit Myo

Zeytincilik ve Zeytin İşleme Teknolojisi Programı

kivrak@gmail.com

0505 772 44 46

ZEYTİN GÜVESİ

Prays oleae **Bernard.**

Ders Notu: 75

TANIMI

Ergin kelebeğin boyu 7-8 mm, kanat açıklığı 13-16 mm kadardır.

Genel görünüşü gümüşü renktedir. Arı peteğine benzer pulları vardır.

Kelebek istirahat halinde dururken üst kanatlarında hafif siyah lekecikler bulunur. Alt kanat ise az daha koyu görünümlü olup lekesizdir.

Kanatları açılırsa alt kanadın bir hayli saçaklı olduğu görülür. Üst kanadın yanları da saçaklıdır.

Yumurtaları çok küçüktür. Gözle görmek pek mümkün olmaz. Mat kirli beyaz renkte olan bu yumurtalar yarım milimetre boyunda bombeli görünüştedir. Üzerinde arı peteğini andıran desenler bulunur.

Yumurtalar çiçek tomurcukları yahut henüz mercimek büyüklüğünde ki zeytin danelerine bırakılır.

İngilizce ismi : Olive moth

Konukçuları: Zeytin güvesinin konukçusu zeytindir. Ancak zeytingillerden Akçakesme üzerinde de zararı görülmüştür.

Zeytin dışında Dişbudak, Yasemin, Kurtbağrı ve üzerinde beslendiği görülmüştür.

TIRTIL

Yumurtalardan meydana gelen tırtılların rengi beslendiği bitki kısmına uygun olarak açık kirli sarıdır.

Başı bal rengine yakındır.

Sırtının iki yanında boylu boyunca uzanan 2 koyu çizgi bulunur.

İri ve tam olgunlaşan tırtıllarda bu lekeler görülmez olur.

Zeytin güvesi larvaları genellikle kirli beyaz ve sarımtırak renkte olup olgun larva boyu 8-10 mm kadardır.

PUPA

Tırtıllar koza örmek suretiyle pupaları meydana getirirler.

İnce ağların arasında bazen yaprak arası, bazen de zeytin çiçekleri arasında bulunan pupalar 0.5 cm boyunda olup koyu kahverengi görünüştedirler.

Zeytin güvesi yılda 3 döl verir ve her döl zara yaptığı fenolojik döneme göre isim alır:

YAPRAKTA ZARARI

(Yaprak dölü = üçüncü nesil = Phyllophagus)

Erginler, Eylül-Aralık aylarında yaprakların genellikle üst yüzeylerine yumurta bırakırlar. Yumurta açıldıktan sonra yavru direkt yaprağa girer. Bu larvalar farklı şekillerde galeriler açarak gelişmesini sürdürür.

Birinci dönemden sonra larva galerisini terk ederek yaprağın alt kısmına geçer. Yaprakta bir giriş birde çıkış deliği bulunur. Eğer yaprak üzerinde tek delik varsa larva hala galerinin içerisindedir.

Zeytin yaprağı alınıp da güneşe veya ışığa doğru tutulursa, bu zar gibi odacık içerisinde ya tırtılı veya bu odacıktaki tırtılın burayı terk ettiğini görmek mümkündür.

Bazen özellikle sıcak yörelerde yeni sürgünlerin odun gözlerinde zarar yapar.

Bu dölün ekonomik zararı fazla değildir, fakat sonraki döllerin popülasyon yoğunluğuna etkisi vardır.

ÇİÇEK DÖLÜ

(çiçek nesli = birinci nesil = anthopagus)

Kışın zeytin yaprakları içerisinde ağır ağır gelişen tırtıl nisan ayı içerisinde kelebek olur. Bunlar yumurtalarını henüz açılmamış çiçek tomurcukları üzerine bırakırlar. Bu da mayısın ilk haftasına rastlar.

Tırtıl çiçek tomurcuklarının yalnız erkek ve dişi organlarını yemek suretiyle beslenir. Bu tip beslenme sonucu çiçekler ve çiçek tomurcukları soğuktan yanmış gibi kahverengi görünürler.

Tırtıl tarafından tahrip edilmiş çiçeklerin fildişi kremi rengi yanında bu kahverengi bozulmuş çiçekler uzaktan fark edilir.

Bu kurumuş kahverengi çiçekler dökülmezler de, çünkü tırtıl tomurcuğa geçerken ağ ile çiçekleri birbirine bağladığı gibi pupa olurken yine çiçekler arasında ince ve hafif ağlar örür. Bu ağlara takılmak suretiyle tahribe uğrayan çiçekler dökülmez.

Yaprak dölünü takip eder. Çıkıştan sonra erginler yumurtalarını çiçekler açmadan önce çiçek tomurcuklarına koyarlar. Genç larvalar yumurtadan çıkınca çiçek organlarını kemirir ve meyve tutumunu engellerler.

Taç yapraklar kurur ve kahverengileşir. Bir larva 30-40 tomurcuğu yok edebilir. Tomurcukları birbirine bağlayarak ağ örer ve içinde pupa oluşturur.

MEYVE DÖLÜ

(meyve nesli = ikinci nesil = Carphopagus)

Erginlerin anak yapraklar üzerine bıraktıkları yumurtalardan çıkan larvalar genç meyvelerin sap ve kısmından meyve içerisine girerler. Yavaş yavaş çekirdeğe doğru ilerlerler ve çekirdeğe yerleşirler.

Burada gelişen larva yine meyve sapı dibinden dışarıya çıkar. Bu Ağustos - Eylül gibi meyve dökümlerine neden olur. Meyveye giriş döneminde de dökümler görülebilir.

Genellikle meyve döküldükten sonra larva meyveden dışarı çıkar ve toprakta yada gövdenin herhangi bir yerinde pupa olur.

Zeytin güvesi larva döneminde zararlı olmaktadır. Yaprak dölü larvaları yaprağın iki epidermisi arasında açtıkları galeriler ile sürgün uçlarında beslenmeleri ile zararlı olurlar.

Çiçek dölü larvaları çiçek salkımları arasında beslenerek, salkımlardaki çiçek ve tomurcukları yok ederek meyve tutumunu engeller.

Meyve dölü larvaları meyve içine meyve sapı dibinden girerek meyve ile meyve sapının birleştiği kısmı tahrip eder ve meyvelerine dökülmesine sebep olur. Meyve içine giren larvalar ise meyve çekirdeğinde beslendikten sonra pupa olmak için yine meyve sapının dibinden dışarı çıkar.

Yine bu sırada meyve sapı ve meyve eti bağlantısını tahrip eder ve meyveler dökülür. Bu meyveler henüz yağlanmadıkları için değerlendirilmez.

Bahçe kenarlarında veya çevresinde bulunan zararlının diğer konukularınının yok edilmesi birinci döl larvalarının beslenmesini engellemesi bakımından yararlıdır. İlk dönem larvaların obur sürgünleri sevdiği ve bunlar üzerinde kolay gelişebildiği göz önüne alınarak, bunların temizlenip yakılması ve böylece larva popölasyonununun düşürölmesi mümkündür.

Mücadele Yöntemleri:

Biyoteknolojik Mücadele:

Kitlesel tuzaklama: Zeytin tomurcuklarının kabarmaya başladığı mart sonu nisan başlarında, 3 zeytin ağacına bir delta tipi eşeysel çekici tuzak asılarak düşük ve orta yoğunluktaki popülasyonlarda bu zararlı ile etkili bir mücadele yapılabilir.

Monitör Amaçlı Kullanım : Zeytin güvesinin ergin popülasyonunun izlenmesi için, hektara 1 adet Delta tipi feromon tuzağı, mart sonu – nisan başlarından itibaren zeytin bahçelerinde ağaçların hakim rüzgar yönüne, yerden 1,5-2 m yüksekliğe ve meyveli bir dala asılır. Tuzaklar haftada bir kez kontrol edilerek yakalanan kelebek adetleri kaydedilir. Sayımlara çiçek ve meyvelerin mercimek büyüklüğüne ulaştığı dönemlerdeki yoğunluğu belirlemek için temmuz ayı başlarına kadar devam edilir. Daha sonra ise yaprağa yumurta bırakacak yoğunluğu belirlemek için ağustos sonlarından itibaren tekrar yukarıda belirtilen yöntemle tuzaklar asılarak, kasım ayı ortalarına kadar tuzaklarda yakalanan kelebek adetleri kaydedilir. Feromon kapsülleri 4-6 haftada bir, yapışkan tablalar ise kirlendikçe değiştirilir.

Kimyasal M¼cadele:

İlaçlama Zamanının Tespiti

Zararlıının tercihen sadece meyve d¼l¼ne karşı ilaçlama yapılmalıdır. Kontrol edilen mercimek büyükl¼ğündeki zeytin meyvelerinin %10'unda canlı “yumurta+larva” olması halinde ilaçlama yapılmalıdır. Mayıs ayının ikinci yarısında yapılan kontrollerle uygun ilaçlama zamanı saptanır. Ancak zararlıının mevsim başında yaprak ve yeni sürgünlerde %10'dan yüksek düzeylerde zarar yapması halinde çiçek d¼l¼nde, ilk kelebeklerin yakalanmasından 7-10 gün sonra ilaçlama yapılmalıdır.

İlaçlama zamanını belirlemek için Delta tipi feromon tuzaklardan yararlanılır. Bu tuzaklar nisan ayında bahçelere asılarak haftada bir kez kontrol edilir. Zeytin güvesinin özellikle çiçek dölünde, yoğun bir avcı ve parazitiot kompleksi bulunduğu için, tercihen böcek gelişme engelleyici preparatlar kullanılmalıdır.

Kimyasal M¼cadele

Zararlıının meyve d¼l¼ne karşı ilaçlama yapılır. Ancak kontrol edilen mercimek kadar zeytin danelerinin % 8-10' da canlı yumurta ve larva olması halinde ilaçlama yapılacaktır.

Fakat zararlıının mevsim başında yapraklarda ve yeni sürg¼nlerde % 8-10' dan yüksek düzeylerde zarar yapması halinde, çiçek d¼l¼nde kelebeklerin yakalanmasından 7-10 gün sonra ilaçlama yapılır.

Tercihen böcek gelişme engelleyici preparatlarla ilaçlama yapılmalıdır.

Chlorpyrifos – ethyl 250 g/l doz 200 ml/100 l su hasat aralığı 90 gün irac: 1B 0.05

60 g/l Gamma-cyhalothrin 10 ml/100 L. su (Larva) 7 gün

50 g/l Lambda-cyhalothrin 15 ml /100 lt. su larva 3 gün

50 g/l Deltamethrin 15 ml/100 l su (Çiçek nesli ve Meyve nesli) 21 Gün

50 g/l Cyfluthrin 25 ml da 100 l su, Larva 14 gün

400 g/l Dimethoate 100 ml/100 l su, larva (Yaprak ve ya çiçek dölüne)

150 ml/100 l su, larva (Meyve dölüne) 21 gün

25 g/l Deltamethrin 30 ml / 100 lt su 3 gün

25 g/l Beta-cyfluthrin 25 ml/100 L su 14 gün

240 g/l Indoxacarb + 80 g/l Novaluron 20 ml/100 L. Su 35 gün

150 g/l Thiachloprid + 20 g/l Deltamethrin 30 ml / 100 l su larva 14 gün
125 g/l Beta-cyfluthrin 5 ml/100 l su – larva 14 gün
0,3 g/l Azadirachtin 500 ml/100 lt su 3 gün
%50 Phosmet 150 g/100 l su larva (Çiçek nesli) 21 gün
%25 Triflumuron 40 g /100 l su çiçek nesil yumurta larva 42 gün
%25 Diflubenzuron 40 gr / 100 l su Çiçek dölü 14 gün
%10 Acetamiprid + %3 Lambda-cyhalothrin 25 g /100 l su 21 gün

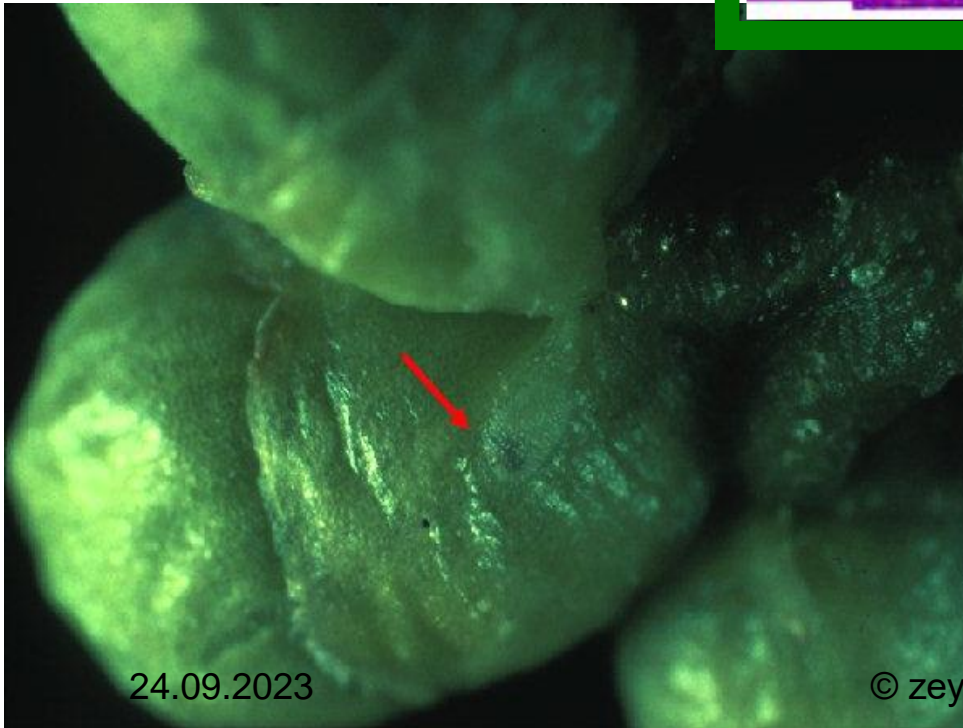
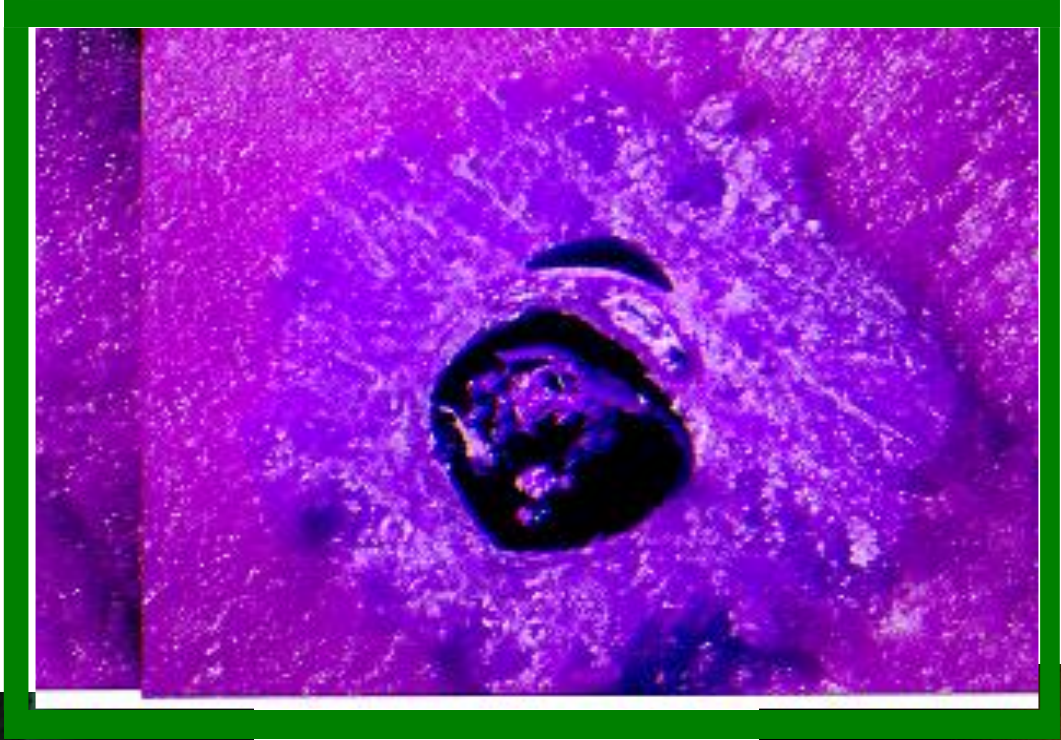
24.09.2023

© zeytinist

mucahit@zeytinist.com

24.09.2023

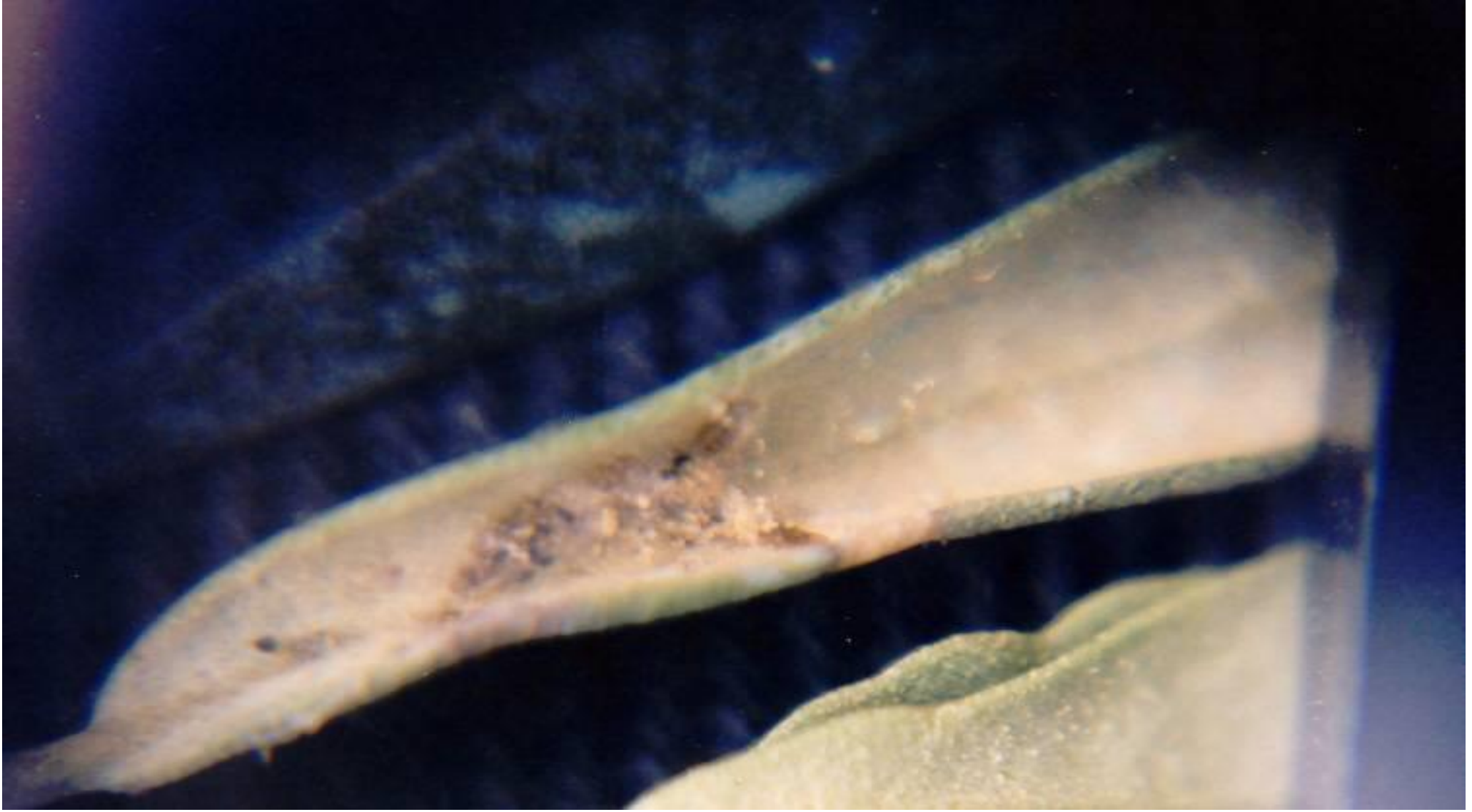
© zeytinist

mucahit@zeytin.org.tr

30

24.09.2023

© zeytinist

mucahit@zeytin.org.tr

24.09.2023

© zeytinist

mucahit@zeytin.org.tr

24.09.2023

© zeytinist

mucahit@zeytin.org.tr

24.09.2023

© zeynist

mu@zeytin.org.tr

24.09.2023

© zeytinist

mucahit@zeytin.org.tr

st

mucahit@zeytin.org.tr

40

Sorularınız varsa cevaplayayım.

Daha sonra aklınıza soru gelirse lütfen yüz yüze, e posta veya telefon yoluyla ulaşınız.

Bu ders notları zeytincilik programı öğrencileri, Kursiyerler, sektör temsilcileri, diğer üniversitelerde okuyan önlisans, lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencileri ile araştırmacılara yönelik hazırlanmıştır. Daha detay bilgiye ulaşmak isterseniz lütfen iletişime geçiniz.

DERS NOTLARI SÜREKLİ YENİLENMEKTEDİR.
LÜTFEN DAHA ÖNCE İNDİRDİĞİNİZ DERS NOTU VARSA
YENİ TARİHLİ OLAN DERS NOTUNU TERCİH EDİNİZ.
NOTLARDA HATALI ve
EKSİK BİR YER GÖRDÜĞÜNÜZDE LÜTFEN BİLDİRİNİZ.

Dr. Mücahit KIVRAK

0 505 772 44 46

kivrak@gmail.com

www.zeytin.org.tr

www.mucahitkivrak.com.tr

Sosyal medya iletişim

<https://www.facebook.com/mucahit.kivrak>

<https://twitter.com/zeytinist>

<https://instagram.com/zeytinist/>

<https://www.youtube.com/channel/UCNDXadH7jpB0FVRLbEvtqHA>